

Terminologické okruhy ke zkoušce z Úvodu do studia literatury

Kompoziční prostředky

Kompoziční principy. Fabule, syžet, syžetová osnova, námět, téma, motiv, prostor, čas. Autor, vypravěč, postava, adresát.

Versologie

Verš, rytmus verše, veršové systémy, metrum a metrické systémy sylabotónického verše, césura, dierese... Asonance, konsonance, rým (úplný, neúplný, bohatý, identický, rýmové echo, mužský, ženský, čelní, koncový, vnitřní, grafický, useknutý, ocasatý, rým sdružený, střídavý, obkročný, postupný, přerývaný, tirádový, sporadický).

Jazykové prostředky literárního díla

Afektivní pojmenování (pejorativa, eufemismy, familiární pojmenování, hypokoristika, augmentativa, deminutiva, archaismy, historismy, neologismy, poetismy, dialektismy, regionalismy, etnografismy, kolokvialismy, profesionalismy, slang, argot, vulgarismy, barbarismy, kalky; epiteton, oxymóron, přirovnání).

Tropy (metafora, metaforické přirovnání, personifikace, antropomorfizace, animalizace, synestézie, zvuková metafora; metonymie, synekdocha, hyperbola, litotes, ironie, persifláž, paralepse, perifráze, metalepse; symbol, alegorie).

Syntaktické prostředky (enallagé, anakolut, inverze, plurál majestaticus, autorský plurál, historický prézens; stylistické figury: asyndeton, polysyndeton, parenteze, hendiadys, zeugma, elipsa; zvukosled, onomatopoeie, aliterace, paronomázie, kalambúr, palindrom; epizeuxis, anafora, epifora, epanastrofa; paralelismus; pleonasmus, tautologie; řečnická otázka, řečnická odpověď, apostrofa, aposiopesis).

Literární druhy a žánry

Epika, lyrika, drama. Poezie, próza. Základní žánrové členění (lyrika a nesyžetové žánry, epické žánry, dramatické žánry); u pohádky a pověsti rovněž členění (pohádka autorská a lidová; zvířecí, novelistická, kouzelná, legendistická, didaktická – pěstounská, nonsensová; pověst etiologická, místní, rodová, legendární, historická, démonická); dětský slovesný folklór. Žánry publicistiky a věcné literatury.

/Pozn.: základní přehled žánrů, které je třeba znát: J. Hrabák: Poetika; podrobnější definice lze doplnit ze Slovníku literární teorie, ed. Š. Vlašín, a z Průvodce lit. dílem L. Lederbuchové; více o pohádce, pověsti a slovesném folklóru ve Vybraných kapitolách z teorie dětské literatury Jaroslava Tomana./

Obecná témata

Literatura, písemnictví, slovesnost. Literatura pro děti a mládež (pojem, obsahová struktura, žánrová skladba, žánry dětské literatury; základní pojmy: literatura intencionální, neintencionální, dětský aspekt, referenční hrdina...). Národní a světová literatura, koncepce světové literatury (aditivní, výběrová, vývojová). Funkce slovesného projevu, literární komunikace.

/Pozn.: např. dle Vybraných kapitol z teorie dětské literatury Jaroslava Tomana; proces lit. komunikace: Eduard Petru: Úvod do studia literární vědy, zejm. kapitola Co je literatura?,

příp. Aleš Haman: Úvod do studia literatury a interpretace díla, zejm. Kapitola čtvrtá, dále pátá, šestá. Koncepce světové literatury viz např. Milena Šubrtová: Brněnské impulzy v literatuře pro děti. Z dějin světové literatury pro děti a mládež I./

Vědomosti čerpají studenti z povinné a doporučené literatury (IS) a z látky přednášek (a seminářů, u prezenčního studia). Zkouška probíhá formou písemného testu. Hodnocení se řídí nejen věcnou správností odpovědí, ale přihlíží také k jejich stylistické úrovni a gramatické a pravopisné správnosti.